

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

27^E JAARGANG

WOENSDAG 12 AUGUSTUS 1942

No. 1386

N.V.
Stoomvaart-Mij. „Nederland”
Amsterdam

U

N.V.
Rotterdamsche Lloyd
Rotterdam

|||||

**DYNAMO'S
MOTOREN
APPARATEN
INSTALLATIES**

Hypotheekbanken en Woningmarkt in Nederland

door

Ch. GLASZ

15de publicatie van
het Nederlandsch
Econom. Instituut

Prijs f 1.55*

(Prijs voor donateurs en
leden van het N.E.I. f 1.10)

Verkrijgbaar in den boekhandel

Uitgave:

De Erven F. Bohn N.V. — Haarlem

Wat is de

HOLLERITH Boekhoud- en Statistiek-DIENST

Deze dienst vormt een afdeling van ons bedrijf, die over een uitgebreide, moderne WATSON Machine Installatie (HOLLERITH Systeem) beschikt, alsmede over een staf van deskundig bedienend personeel, om **alle administratieve werkzaamheden en statistieken**, tegen een redelijk tarief, feilloos en snel volgens het HOLLERITH Systeem uit te voeren.

Vraagt nadere inlichtingen aan de:

WATSON BEDRIJFSMACHINE MAATSCHAPPIJ N.V.
HOOFDVERTEGENWOORDIGING VOOR NEDERLAND DER
INTERNATIONAL BUSINESS MACHINES CORPORATION te
NEW-YORK.
Frederiksplein 34, Amsterdam C — Telef. 33656-31856

R. Mees & Zoonen

o. 1730

BANKIERS EN ASSURANTIE-MAKELAARS

**ROTTERDAM
AMSTERDAM (Ass.)
's-GRAVENHAGE
DELFT — SCHIEDAM
VLAARDINGEN**

□

BEHANDELING VAN ALLE
BANKZAKEN

BEZORGING VAN ALLE
ASSURANTIËN

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

27^E JAARGANG

WOENSDAG 12 AUGUSTUS 1942

No. 1386

HOOFDREDACTEUR:

M. F. J. Cool (Rotterdam).

PLAATSVERVANGEND HOOFDREDACTEUR:

H. W. Lambers (Zwartewaal).

Redactie en administratie: Pieter de Hoochweg 122, R'dam-W.

Aangetceekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad, waarin tijdelijk is opgenomen het Economisch-Statistisch Maandbericht, franco p. p. in Nederland f 20,85 per jaar. Buitenland en kolonien f 23,— per jaar. Abonnementen kunnen met elk nummer ingaan en slechts worden beëindigd per ultimo van elk kalenderjaar. Losse nummers 50 cent. Donateurs en leden van het Nederlandsch Economisch Instituut ontvangen het weekblad gratis en genieten een reductie op de verdere publicaties. Adreswijzigingen op te geven aan de administratie.*

Advertenties voorpagina f 0,28 per mm. Andere pagina's f 0.22 per mm. Plaatsing bij abonnement volgens tarief.

INHOUD:

Blz.

Bouwgrond voor woningbouw door Dr. Ir. H. G. van Beusekom	358
Het broodverbruik in Nederland van 1921—1938 door C. Postma	360
Aanteekeningen.	
Industrie van Columbia	362
Overheidsmaatregelen op economisch gebied	363
Maandcijfers.	
Emissies gedurende het eerste halfjaar 1942	363
Maandcijfers en weekcijfers betreffende den economischen toestand van Nederland	364
Statistieken.	
Bankdisconto's — Wisselkoersen — Stand van 's Rijks Kas — Bankstaten	365

GELD- EN KAPITAALMARKT.

De verkrapping, welke de vorige week op de *geldmarkt* viel waar te nemen, heeft zich in de afgelopen week niet verder voortgezet. Had in de voorafgaande week de Agent van de Schatkist een bedrag van niet minder dan f 82 miljoen aan schatkistpapier rechtstreeks bij De Nederlandsche Bank ondergebracht, in de verslagweek behoefde de Agent niets bij de Bank te plaatsen en kon bovendien een bedrag van f 30 miljoen schatkistwissels uit de bankportefeuille door de geldmarkt worden opgenomen. Hierbij zij echter aanstonds opgemerkt, dat, waar in de vorige week de hieruit resulterende verruiming voor een groot deel werd geneutraliseerd door de sterk gestegen biljettencirculatie in de verslagweek de toeneming der circulatie veel geringer was, al werd door de totale stijging met circa f 7 miljoen thans de f 2.500 miljoen-drempel overschreden. Ook de daling van den 'goud- en deviezenvoorraad in de vorige week, welke daling men geneigd was in verband te brengen met de stijging van het bedrag aan rechtstreeks ondergebracht schatkistpapier, kwam deze week vrijwel tot stilstand. Hoe het zij, de markt is in ieder geval ruimer geworden dan de vorige week en het viel dan ook op, dat de Agent, weer niet onbeduidende bedragen in de markt kon plaatsen.

In de flauwe stemming, welke gedurende de vorige verslagweek de beleggingsmarkt en met name de *Staatsfondsenmarkt* beheerschte, kwam, een, zij het ook zeer geringe, verbetering. Van een duidelijk herstel kon evenwel niet worden gesproken, vergeleken echter bij de koersen van een week te voren waren speciaal staatsfondsen echter fractioneel hooger, terwijl ook de pandbriefnoteeringen een kleinigheid opliepen.

De *aandeelenmarkt* was in de afgelopen week niet zwak gestemd; zelfs op den laatsten beursdag van de week bestond een goede belangstelling, waarvan vooral aandelen Koninklijke konden profiteren en op 375 de week sloten. De belangstelling ging evenwel in niet mindere mate uit naar scheepvaartwaarden waardoor Scheepvaart-Unie's den 200 pCt. grens konden behalen en overschrijden. Ook binnenlandsche industriele waarden — Philips, Aku, van Berkel — konden een koersavans boeken.

BOUWGROND VOOR WONINGBOUW.

De behoefte aan bouwgrond.

Tot de punten, waaraan bij de woningvoorziening na den oorlog bijzondere aandacht zal moeten worden besteed, behoort zeker de beschikbaarheid van bouwterrein.

Wanneer eerlang een bouwprogram van eenigen omvang tot uitvoering moet worden gebracht, zijn daarvoor niet alleen bouwmaterialen, geschoolde arbeidskrachten en kapitaal noodig, doch is het ook noodzakelijk, dat voldoende bouwgrond beschikbaar is. Het is van groot belang dat deze kan worden verkregen tegen een redelijken prijs. Worden geen bijzondere maatregelen getroffen, dan is het gevaar groot, dat dit niet het geval zal zijn. Is het aanbod van grond onvoldoende, dan is het te verwachten, dat de prijzen boven het redelijke zullen stijgen, hetgeen de uitgaven, welke voor de woningvoorziening moeten worden gedaan, onnoodig zal vergrooten. Tot de noodzakelijke voorbereidingen, welke voor de uitvoering van het bouwprogram moeten worden getroffen, behoort dus zeker ook de zorg voor een voldoende aanbod van bouwterrein, terwijl tevens maatregelen moeten worden genomen tegen ongewenschte prijsstijgingen.

De toestanden zijn intusschen niet in alle gemeenten gelijk. Tusschen de groote steden enerzijds en de plattelandsgemeenten anderzijds bestaat ten aanzien van de bouwgrondpositie een belangrijk onderscheid, al hebben zij dit gemeenschappelijke, dat een groote bouwbedrijvigheid — vooral wanneer deze, wat de bedoeling is, van overheidswege zal worden gestimuleerd, opdat zekerheid bestaat, dat het program ook werkelijk tot uitvoering komt — het gevaar met zich brengt van opdrijving der grondprijzen, een gevaar, waartegen de Overheid maatregelen zal moeten nemen.

Het kenmerk van de uitbreiding van de groote steden is, dat deze geschiedt bij groote gebieden. Telkens wordt een bepaald gebied, een polder of een aaneengesloten terreincomplex, nadat daarvoor een uitbreidingsplan is vastgesteld, in exploitatie gebracht. In sommige gevallen geschiedt dit door particulieren; veelal echter wordt het bouwterrein door de gemeente geëxploiteerd. Wanneer bijv. ophooging moet plaats hebben, die uit den aard der zaak ineens over een groot gebied moet worden uitgevoerd, is een andere exploitatie dan door de gemeente vrijwel niet denkbaar.

Hiervoor is noodig, dat de gemeente de terreinen in bezit krijgt. Slaagt zij erin, de gronden vroegtijdig aan te koopen, dan verkrijgt zij deze voor een redelijken prijs. Wacht zij te lang, dan moet zij meer betalen. Ook bij een actieve aankooppolitiek echter blijven er terreinen over, welke de gemeente niet door koop kan verwerven, omdat de eigenaar deze uit bedrijfsoverwegingen of om een andere reden niet wil afstaan. Deze moeten dan worden onteigend.

De hooge prijzen, welke bij onteigening moeten worden betaald, hebben tengevolge gehad, dat de prijzen van den stedelijken bouwgrond tot een ontstellende hoogte zijn gestegen. In het bijzonder te Amsterdam, waar regelmatig wordt onteigend, zijn de bouwgrondprijzen langzamerhand zoo hoog geworden, dat de exploitatie van woningen door de voor den grond te betalen kosten in ernstige mate wordt bezwaard.

In de groote steden is dus zeker reden om de vraag onder de oogen te zien, of het niet mogelijk is, in de behoefte aan bouwterrein tegen een meer redelijken prijs te voorzien.

In de kleinere gemeenten zijn de omstandigheden anders. Daar is het in exploitatie brengen van gronden, d.w.z. het omzetten van agrarischen grond in bouwterrein, geen bedrijf dat door particuliere grondexploitanten of door de gemeente wordt gevoerd, zooals dat in de steden pleegt te geschieden. In de dorpen geschiedt de voorziening van

bouwterrein incidenteel; wie bouwen wil moet trachten zelf een stuk grond te koopen.

Het aantal gemeenten, dat uit eigen beweging een stuk van het uitbreidingsplan in exploitatie brengt is gering. Onteigening op groote schaal komt niet voor. Alleen wanneer een gemeente door bijzondere omstandigheden een terrein tegen redelijken prijs in handen kan krijgen, wil men er wel toe overgaan, dit bouwrijp te maken en te parcelleren en het aan gegadigden te verkoopen. Overigens echter is ieder bouwlustige op zichzelf aangewezen.

De algemeene indruk is dan ook, dat in de kleine gemeenten moeilijk aan bouwgrond is te komen. Er zou in het verleden meer zijn gebouwd, indien tijdig was gezorgd voor het gereedmaken van bouwterrein. Ongetwijfeld zijn tal van bouwplannen niet verwezenlijkt, omdat de betrokkene geen kans zag, een geschikt stuk grond in handen te krijgen.

Het uitbreidingsplan.

Sedert de totstandkoming van de Woningwet zijn verschillende groepen van gemeenten verplicht, een uitbreidingsplan vast te stellen, met name de gemeenten boven 10.000 inwoners en die, waarvan het inwonertal een snelle toeneming vertoonde. Langzamerhand echter zijn ook tal van andere gemeenten, al dan niet op aandrang van hoogerhand, tot het vaststellen van een uitbreidingsplan overgegaan.

De aanvankelijke opzet van dit voorschrift leidde tot de opvatting, dat een uitbreidingsplan verband houdt met een snelle uitbreiding van een gemeente, met andere woorden, dat een zoodanig plan ruimte moet bieden voor een flinken groei, zoodat er veel kan worden gebouwd. Dit had tengevolge, dat tal van gemeenten veel te groote uitbreidingsplannen hebben gemaakt, dat dorpen met enkele duizenden inwoners een plan maakten, dat plaats bood voor de vestiging van even zoovele tienduizenden. Bovendien werd in dien tijd aan den bouw langs de bestaande wegen buiten het uitbreidingsplan onvoldoende beperking aangelegd, zoodat aldaar op ruime schaal kon worden gebouwd.

In het uitbreidingsplan kon overal worden gebouwd en in vele gevallen geschiedde dit ook. In dergelijke gemeenten zag men op de meest verspreide punten bouwen en wanneer eenmaal ergens een stukje weiland of boomgaard of aardappelveld met een landhuisje was bebouwd, verrees ook op de naastgelegen perceelen de bekende bordjes „bouwterrein te koop”.

Waren de prijzen te hoog, dan bleef voor gegadigden de mogelijkheid open om buiten het uitbreidingsplan aan een bestaanden weg te bouwen. Deze grond was steeds lager in prijs, omdat hij op veel grooter schaal beschikbaar is. Hij bood echter het ongerief van verder van de bebouwde kom te zijn gelegen. Door het verschil in verkeersgerief tusschen de in het uitbreidingsplan te bouwen woningen en de woningen aan de buitenwegen ontstond op den duur een zekere prijsverhouding. De aanwezigheid van groote gebieden, waar men aan de bestaande wegen kon bouwen, vormde aldus een correctief tegen een al te groote prijsstijging van de gronden in het uitbreidingsplan.

Deze toestand is de laatste jaren aanmerkelijk gewijzigd. Geleidelijk hebben geheel andere stedeboouwkundige inzichten zich baan gebroken. Men heeft ingezien, dat door het maken van uitbreidingsplannen van te grooten omvang onnoodig veel natuur wordt vernietigd en dat het karakter van stad en land daardoor wordt aangetast. Wanneer een groot gebied om de bestaande kern in een uitbreidingsplan wordt opgenomen en dus op groote schaal de gelegenheid tot bouwen wordt geopend, is het gevolg, dat men op tal van punten — en veelal mooie punten — begint te bouwen en dat daardoor een grooter deel van de natuur wordt vernietigd dan onvermijdelijk is.

De uitbreiding der menschelijke vestiging brengt steeds vernietiging van de natuur met zich, maar het is mogelijk

deze te beperken. Dit kan geschieden door niet meer gronden in het uitbreidingsplan op te nemen en voor bebouwing te bestemmen dan binnen een redelijk aantal jaren ook werkelijk kunnen bebouwd.

Doet men dit niet, dan ontstaat een verbrokkelde uitbreiding, doordat hier en ginds huizen worden gebouwd, terwijl daartusschen terreinen overblijven, die niet worden bebouwd, maar toch hun oorspronkelijk karakter verliezen.

De laatste jaren worden dan ook de uitbreidingsplannen steeds meer in omvang beperkt. Niet meer terrein wordt voor de verschillende soorten bebouwing bestemd dan naar schatting gedurende de eerste tien of vijftien jaren noodig zal zijn. De rest van het grondgebied der gemeente kan blijven wat zij was of worden gebruikt voor doeleinden, aansluitend aan de tegenwoordige bestemming.

Met deze gewijzigde opvatting van de uitbreiding der gemeenten gingen maatregelen gepaard ter beteugeling van de te dichte bebouwing aan de buitenwegen. Het aanleggen van straten en het scheppen van nieuw bouwterrein buiten een uitbreidingsplan is verboden. Het bleef echter mogelijk, aan de bestaande buitenwegen te bouwen. De allerwegen voortwoekerende zgn. lintbebouwing is hiervan het bewijs. Tegelijk met de beperking van den omvang van de uitbreidingsplannen in onderdeelen zijn maatregelen genomen tot het tegengaan van lintbebouwing. Dit is geschied, door bijv. het geheele gebied der gemeente buiten het plan in onderdeelen op te nemen in een plan in hoofdzaak en te bestemmen voor agrarische bebouwing, waarbij een minimum-afstand tusschen de gebouwen wordt voorgeschreven of een minimum-terreinooppervlak per huis met bijbehorende bedrijfsgebouwen. Soms ook wordt eenvoudig in de bouwverordening een minimum-afstand tusschen de gebouwen voorgeschreven, die in de Zuid-Hollandsche gemeenten veelal 30 m is, doch in andere deelen des lands, met name in de zandstreken, aanmerkelijk meer kan bedragen.

Dergelijke regelingen komen intusschen nog lang niet in alle gemeenten voor. De praktijk is veelal zoo, dat de gemeentelijke Overheid eerst de noodige maatregelen treft, wanneer misstanden op het gebied van de bebouwing zijn geconstateerd en dan soms zelfs eerst na herhaalden aandrang van hooger gezag. Intusschen kan echter reeds veel bedorven zijn.

De stedenbouwkundige voorrang.

De Staatscommissie voor de herziening van de Woningwet, die in April 1940 haar verslag uitbracht, heeft daarom voorgesteld, in de wet het beginsel van den stedenbouwkundigen voorrang op te nemen. Dit komt hierop neer, dat slechts daar bebouwing wordt toegestaan, waar dit ingevolge een bebouwingsregeling toelaatbaar wordt geacht. Voor elken bouw moet gelden, dat de regeling van de bestemming van den grond moet voorafgaan aan het stichten van bebouwing.

Men zou het standpunt der Commissie ook aldus kunnen formuleren, dat zij uitgaat van het recht van den eigenaar van grond om daarop te werken en te wonen, maar dat zij het recht om gronden als bouwterrein, dus als woon- en werkterrein voor anderen, in exploitatie te brengen, bindt aan een voorafgaand besluit van de Overheid. De eigenaar van een terrein is dus vrij dit naar believen voor landbouw, veeteelt, tuinbouw of bosch of welk ander doel ook, te gebruiken of daarop een boerderij, een woning of een villa te bouwen. Voor het exploiteeren van grond als bouwterrein is echter noodig, dat deze daartoe bij uitbreidingsplan wordt bestemd.

Dit uitgangspunt is ook hierom logisch, omdat het zich aansluit bij de natuurlijke gesteldheid van den grond en zijn omgeving. Het stichten van een boerderij, een landarbeiderswoning of een landhuis, brengt in die gesteldheid geen verandering. Dergelijke gebouwen hooren in een landelijke omgeving thuis. Zij kunnen geacht worden, in het landschap te passen. Met het in exploitatie brengen van een terrein voor bebouwing met woningen staat het

anders. Door den bouw van een aantal woningen bijeen, hetzij in gesloten, hetzij in open bebouwing, wordt het karakter van de omgeving veranderd. Er ontstaat iets geheel nieuws. Dit behoeft niet altijd verkeerd te zijn. Integendeel de toestand ter plaatse kan worden verbeterd.

Het is echter noodzakelijk, dat de Overheid en haar technische deskundigen zich tevoren van deze verandering rekenschap geven. Zij moeten bepalen, waar exploitatie van gronden voor woningbouw zal plaats hebben en hoe deze zal geschieden. Alleen de door de Overheid daartoe aangewezen terreinen mogen aldus worden geëxploiteerd.

Het voorrangsbeginsel is noodzakelijk, omdat anders zonder voorkennis der Overheid langs de bestaande wegen op gewenschte en ongewenschte plaatsen met dergelijke exploitaties kan worden begonnen. De Overheid kan dan niet anders meer doen dan hetgeen geschied is sanctionneeren en trachten de verdere ontwikkeling in goede banen te leiden. Dat dit tot ongewenschte toestanden moet leiden, is niet tegen te spreken. In tal van gemeenten zijn aldus nieuwe bebouwingskernen ontstaan op plaatsen, waar deze bij een goeden stedenbouwkundigen opzet nooit zouden zijn geprojecteerd.

Doorvoering van het voorrangsbeginsel beteekent, dat de Overheid te voren kan optreden. Zij kan niet alleen leiding geven aan wat is gegroeid, maar zij kan over het geheele grondgebied ordenend optreden, opdat — en dit is immers het doel van den stedenbouw — ieder object op de meest gewenschte plaats komt. Deze ordening is juist in dezen tijd met zijn snelle ontwikkeling en groote technische veranderingen noodzakelijk te achten. Ook hier geldt, dat wat in het verleden nog ruim voldoende was, thans niet meer toereikend is.

Door de invoering van dit beginsel zou echter het correctief op de grondprijzen, dat is gelegen in de mogelijkheid om aan de buitenwegen te bouwen, komen te vervallen. Daar, waar geen stedenbouwkundige regeling is vastgesteld, zal men voortaan slechts boerderijen en enkele andere soorten gebouwen mogen stichten. De gewone woningen, van heerenhuis tot arbeiderswoning, komen in den vervolge in het uitbreidingsplan in onderdeelen. Dit beteekent, dat aan den grond binnen het uitbreidingsplan een monopolie wordt verleend, hetwelk het gevaar van prijsstijging in zich bergt.

De stedenbouwkundige voorrang is intusschen nog geen wet geworden. Maar wel is de omvang van de uitbreidingsplannen beperkt en zijn in verschillende gemeenten maatregelen genomen tot beperking van de lintbebouwing aan de buitenwegen. Deze maatregelen waren noodzakelijk. Zij hebben echter in verschillende gemeenten tot stijging van de grondprijzen geleid.

Het tekort aan bouwterrein.

Deze stijging van de grondprijzen is de laatste jaren nog in de hand gewerkt door het tekort aan cultuurgrond. Nederland beschikt niet zooals andere landen over groote oppervlakten woeste grond. Het overgrote deel van den bodem van ons land is in agrarisch gebruik en maakt deel uit van een boerenbedrijf, dat nu eenmaal een bepaalde oppervlakte grond noodig heeft.

Een goede boer is niet gaarne bereid, een deel van zijn bedrijfsgrond af te staan. Hierdoor is het in vele gemeenten moeilijk geworden, terreinen, die wat hun ligging betreft voor bebouwing geschikt zouden zijn, uit de handen van de eigenaren te krijgen.

Dit verschijnsel is den laatsten tijd nog versterkt door de vlucht in het onroerend goed. Er is door de huidige omstandigheden een sterk uitgesproken voorkeur ontstaan voor het bezit van onroerend goed boven andere beleggingen.

Door al deze omstandigheden is in vele gemeenten een tekort aan bouwterrein ontstaan, dat tot duidelijk waarneembare prijsstijgingen heeft geleid. Het belang van de volkshuisvesting eischt, dat hierin wordt voorzien. Dit klemt te meer, nu na den oorlog de uitvoering van een om-

vangrijk bouwprogram te wachten is. Voorkomen moet worden, dat dit zou leiden tot oprijving van de grondprijzen, omdat daardoor de huren der te bouwen woningen hooger zouden worden dan noodig is.

Op het oogenblik zijn tengevolge van een reeks van factoren de bouwkosten zoo hoog, dat van overheidswege bijdragen in de huur moeten worden verleend om de woningen binnen het bereik te brengen van hen, voor wie zij bestemd zijn. Wanneer na het einde van den oorlog de materialenvoorziening weer in regelmatige banen zal zijn geleid en de transportmoeilijkheden zullen zijn overwonnen, mag een daling van de bouwkosten worden verwacht. Het is echter in geen deele zeker, dat ooit weer het lage peil van 1936 of zelfs het peil van 1939 zal worden bereikt. Des te meer reden is er daarom om te waken tegen te hooge grondprijzen, opdat althans deze factor niet tot een ongewenschte verhooging van de huren zal leiden.

Dr. Ir. H. G. VAN BEUSEKOM.

HET BROODVERBRUIK IN NEDERLAND VAN 1921—1938.

Het verbruik van brood, waarover dit artikel — behorende tot de reeks over de consumptieve uitgaven — handelt, is een van de posten, die zonder uitzondering op de budgets der gezinnen voorkomen. Bij de hier volgende berekeningen is het totale broodverbruik in twee gedeelten gesplitst: het verbruik van uit tarwe vervaardigd brood en daarnaast dat van de overige broodsoorten. Naast deze berekening zijn nog geschat de uitgaven voor beschuit, koek, koekjes en gebak. De verschillende berekeningen berusten op cijfers omtrent de verwerkte hoeveelheden grondstof en voor de schattingen mede op gegevens, die zijn ontleend aan de door verschillende instanties bewerkte huishoudrekeningen¹⁾ voor algemeene groepen van gezinnen.

a. Tarwebrood.

Uit tarwemeel en -bloem worden drie soorten brood vervaardigd, nl. melkweitbrood, waterwitbrood en bruinbrood. De eerstgenoemde twee soorten bakt men uitsluitend van tarwebloem, terwijl de grondstof voor het bruinbrood uit een mengsel van tarwebloem en -meel bestaat, in de verhouding van 3 : 7.

Verkoopcijfers omtrent den omzet van brood zijn niet

¹⁾ „Huishoudrekeningen van 598 gezinnen, Juni 1935—Sept. 1936, bewerkt door het Centr. Bur. v. d. Stat.“, „Huishoudrekeningen van 212 gezinnen uit verschillende kringen der bevolking“ (10 Oct. 1923—30 Sept. 1924), „Mededeelingen van het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam“ 1927, „Inkomsten, uitgaven, verbruik en physiologische waarde van de voeding“ (1 Maart 1934—28 Febr. 1935), „Mededeelingen van het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam“ 1941.

beschikbaar. De eenige aanwijzing wordt gevonden in de hoeveelheden bloem en meel, die door de bakkerijen zijn ingeslagen²⁾. Deze gegevens worden echter eerst sinds 1932 gepubliceerd. De totale hoeveelheden tarwemeel en -bloem, die voor binnenlandsch verbruik beschikbaar zijn gekomen — waarin dus mede zijn begrepen de hoeveelheden, die in de industrie worden verwerkt of door de gezinnen worden aangeschaft anders dan bij de bakkerijen — zijn daarentegen van 1921 af voor alle jaren bekend. Uit deze laatste gegevens is een schatting gemaakt van de hoeveelheden meel en bloem, welke door bakkerijen zijn ingeslagen. Daartoe werd allereerst nagegaan, welk percentage van de totale beschikbare hoeveelheid ieder jaar na 1931 door de bakkerijen is verwerkt. Deze percentages bleken een slechts langzaam veranderende reeks te vormen. Voor de jaren voorafgaande aan 1932 werd ter berekening van de door bakkerijen verwerkte hoeveelheid het gemiddelde percentage uit de periode 1932—'38, en wel 86.4 pCt., aangenomen. Op deze wijze werd een uiteraard grove schatting van de door de bakkerijen ingeslagen hoeveelheden verkregen.

Teneinde een schatting van de geproduceerde hoeveelheden brood af te leiden uit de door bakkerijen ingeslagen hoeveelheden bloem en meel werd gebruik gemaakt van ons door den secretaris der Nederlandsche Bakkerijstichting opgegeven verhoudingsgetallen. Volgens deze opgaven werd ongeveer 5 pCt. van de ingeslagen hoeveelheid bloem voor andere doeleinden dan broodbereiding gebruikt, terwijl 10 pCt. van de totale hoeveelheid uit meel bestaat. Indien dus rond 15 pCt. van den totalen inslag wordt afgetrokken, blijft alleen de in brood verwerkte hoeveelheid bloem over. De verdeling van de verwerkte bloem over de verschillende broodsoorten kan worden afgeleid uit de verhouding van de geproduceerde hoeveelheden der onderscheiden soorten. Deze verhouding werd voor geheel Nederland opgegeven door denzelfden deskundige als te zijn:

melkweitbrood : waterwitbrood : bruinbrood = 30 : 55 : 15.

Nu bevatten, zooals wij boven zagen, de eerste twee broodsoorten geen meel, terwijl in bruinbrood slechts ongeveer 30 pCt. bloem is verwerkt. Op grond hiervan is de verdeling van de bloem over de verschillende soorten brood als volgt:

melkweitbrood : waterwitbrood : bruinbrood = 33.5 : 61.5 : 5³⁾.

Op grond van deze verhoudingen is de hoeveelheid bloem, gebruikt voor de voortbrenging van de verschillende broodsoorten bepaald. De totale hoeveelheid grondstof voor het bruinbrood wordt nu gevormd door ver-

²⁾ Zie Maandschrift C. B. S.

³⁾ De verhoudingscijfers zijn zoodanig vergroot, dat de som 100 is geworden, zoodat zij procenten aangeven.

TABEL I.

Jaar	Voor binnenl. verbruik beschikbare tarwebloem en -meel in miljoenen kg.	Ingeslagen door bakkerijen *) in miljoenen kg.	Witbrood				Bruinbrood		Totale verbruik van tarwebrood		
			melk-		water-		in mln. kg.	in mln. gld.	in mln. kg.	in mln. gld.	in kg. per hoofd der bevolking
			in mln. kg.	in mln. gld.	in mln. kg.	in mln. gld.					
1921	479	414	170.4	69.4	297.1	99.5	86.1	22.8	553.6	191.7	80.0
1922	488	422	173.9	64.6	303.2	80.5	87.6	19.4	564.7	164.5	80.3
1923	527	455	187.8	57.4	327.6	79.6	94.5	19.7	609.9	156.7	85.3
1924	554	479	197.4	60.9	344.6	84.7	99.4	21.3	641.4	166.9	88.3
1925	541	467	192.8	64.8	336.3	92.2	97.1	23.8	626.2	180.8	85.0
1926	565	488	201.6	65.1	351.6	92.0	101.4	23.6	654.6	180.7	87.6
1927	576	498	205.4	65.2	358.4	92.6	103.4	24.1	667.2	181.9	88.1
1928	597	516	213.0	66.2	371.6	93.1	107.2	24.3	691.8	183.6	90.1
1929	578	499	206.3	60.5	360.0	84.4	103.8	22.3	670.1	167.2	86.1
1930	626	541	223.3	62.7	380.7	87.0	112.4	23.3	725.4	173.0	91.9
1931	617	533	222.6	55.6	388.2	75.7	112.1	20.7	722.9	151.0	90.3
1932	628	520	214.6	49.3	378.8	68.8	108.0	18.8	701.4	136.9	86.4
1933	600	508	209.0	49.3	368.6	70.5	105.4	19.3	684.0	139.1	82.9
1934	648	559	230.6	55.2	407.0	80.3	116.2	21.7	753.8	157.2	90.4
1935	665	577	238.1	58.4	420.0	82.4	119.7	22.4	777.8	163.2	92.2
1936	679	594	245.1	60.5	432.6	86.3	123.4	23.5	801.1	170.3	94.1
1937	682	604	249.0	61.2	439.4	93.5	125.4	25.4	813.8	180.1	94.6
1938	702	618	254.9	62.0	449.8	94.6	128.2	25.7	832.9	182.3	95.9

*) Van 1921 t/m 1931 geschat.

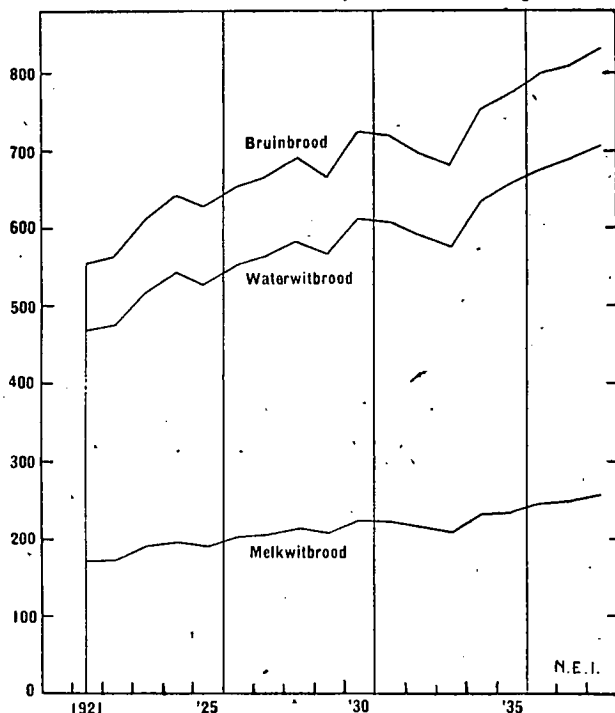
menging van de berekende hoeveelheid bloem met de boven buiten beschouwing gelaten hoeveelheid meel, die 10 pCt. van de totale beschikbare hoeveelheid bloem en meel uitmaakte.

Nadat op deze wijze de voor iedere soort beschikbare hoeveelheid grondstof was bepaald, werd berekend, hoe groot het aantal hieruit verkregen brooden was. Volgens bovengenoemde deskundige wordt 50 kg bloem verwerkt tot 87 waterwitbrooden of 90½ melkwitbrooden van 0.8 kg, terwijl van 50 kg mengsel van meel en bloem 91 bruinbrooden, van hetzelfde gewicht, kunnen worden gebakken.

Uit de gevonden aantallen brooden zijn, door vermenigvuldiging met de gemiddelde kleinhandelsprijzen, opgegeven door het C.B.S., de totale uitgaven voor elk der drie soorten brood berekend en daarna door optelling het totale bedrag, dat uitgegeven is aan uit tarwe vervaardigd brood. De resultaten van de berekening zijn in tabel I vermeld en in grafiek I en II in beeld gebracht. (Grafieken in dit artikel geteekend door den schrijver)

GRAFIEK I.

Verbruik van tarwebrood; in millioenen kg.

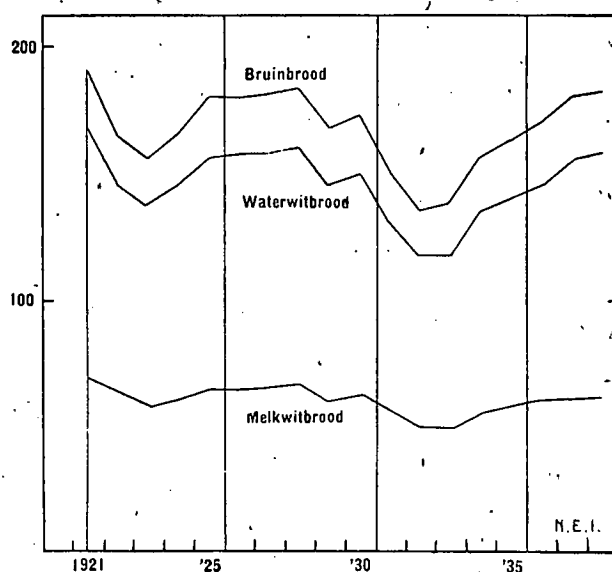

b. Overige broodsoorten.

Een schatting van het verbruik der overige broodsoorten is gemaakt, uitsluitend op grond van gegevens uit de vroeger genoemde onderzoeken van huishoudrekeningen. Voor ieder dezer onderzoeken hebben wij

GRAFIEK II.

Verbruik van tarwebrood; in millioenen guldens.

berekend, welk percentage de uitgaven aan deze soorten brood uitmaakten van de uitgaven aan tarwebrood. Hierbij bleek dit percentage te Amsterdam van 9.3 pCt. in 1924 te zijn gedaald tot 8.3 pCt. in 1934. Daar het verschil tusschen deze twee percentages gering is, hebben wij door lineaire interpolatie, respectievelijk extrapolatie, uit deze twee bekende getallen een geschatte reeks voor Amsterdam van 1921 tot 1938 berekend. Uit de huishoudrekeningen, die bewerkt zijn door het C. B. S. en die betrekking hebben op gezinnen, die niet in de grootste gemeenten zijn gevestigd, is ditzelfde percentage slechts voor de periode Juli 1935 tot en met September 1936 bekend; het bedraagt 22.0 pCt. Op de volgende wijze werd nu een reeks voor geheel Nederland geconstrueerd: de boven berekende reeks voor Amsterdam werd als representatief voor de vijf grootste gemeenten beschouwd, terwijl het cijfer uit de huishoudrekeningen van het C. B. S. als representatief voor de rest van Nederland werd aangenomen. Dit laatste cijfer, dat slechts voor één jaar geldig is, werd op dezelfde wijze gevarieerd als de voor Amsterdam gevonden reeks cijfers. Uit deze twee aldus gevonden reeksen werd tenslotte een reeks samengesteld van gewogen gemiddelden, waarbij de totale bevolking van de grootste gemeenten en die van de rest van Nederland op 31 December 1930 als gewichten optraden. Deze laatste reeks stelt dus een uiteraard ruwe benadering voor van de percentages, die de uitgaven aan de overige broodsoorten uitmaakten van de uitgaven voor tarwebrood. Op deze wijze zijn natuurlijk alleen de uitgegeven bedragen te benaderen, niet de verbruikte hoeveelheden.

TABEL II.

Jaar	Verbruik van brood in millioenen guldens			verbruik van beschuut en koek in millioenen gld.	verbruik van koekjes en gebak in millioenen gld.	Totaal	Totaal in guldens per hoofd der bevolking
	tarwebrood	overige soorten	totaal				
1921	191.7	41.6	233.3	19.9	35.8	289.0	41.7
1922	164.5	35.4	199.9	17.3	31.6	248.8	35.4
1923	156.7	33.2	189.9	16.8	31.0	237.7	33.2
1924	166.9	35.0	201.9	18.0	34.0	253.9	35.0
1925	180.8	37.6	218.4	19.9	38.0	276.3	37.5
1926	180.7	37.2	217.9	20.1	39.0	277.0	37.0
1927	181.9	36.9	218.8	20.4	40.4	279.6	36.9
1928	183.6	36.9	220.5	20.7	41.7	282.9	36.8
1929	167.2	33.3	200.5	19.2	39.1	258.8	33.3
1930	173.0	34.1	207.1	20.1	41.5	268.7	34.0
1931	151.0	29.3	180.3	17.8	37.1	235.2	29.3
1932	136.9	26.3	163.2	16.3	34.4	213.9	26.3
1933	139.1	26.4	165.5	16.8	35.7	218.0	26.5
1934	157.2	29.6	186.8	19.0	41.3	247.1	29.6
1935	163.2	30.2	193.4	20.1	43.9	257.4	30.5
1936	170.3	31.2	201.5	21.1	46.8	269.4	31.6
1937	180.1	32.6	212.7	22.7	50.6	286.0	33.3
1938	182.3	32.6	214.9	23.2	52.1	290.2	33.4

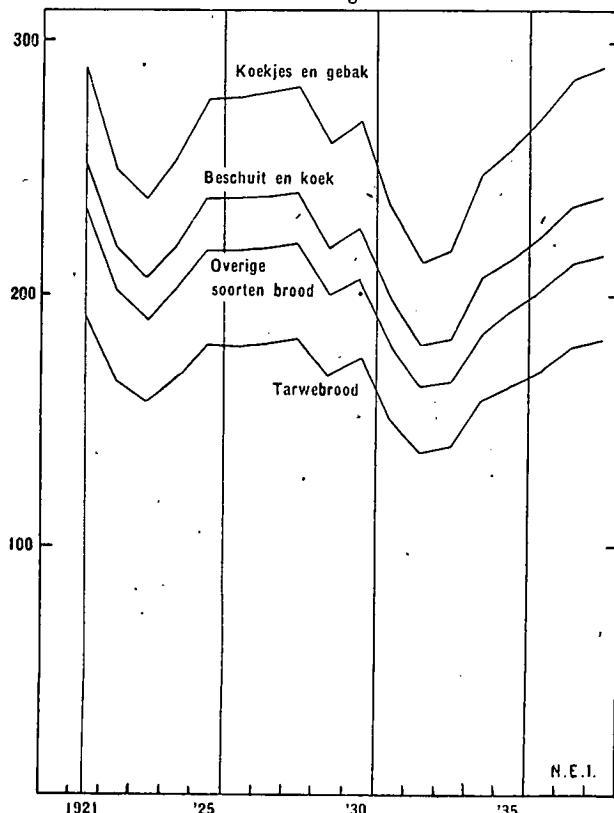
c. Beschuit en koek, koekjes en gebak.

Op dezelfde wijze als hierboven voor de overige broodsoorten, zijn de uitgaven aan beschuit en koek, koekjes en gebak geschat.

In bovenstaande tabel II en in grafiek III zijn de resultaten van deze berekeningen vermeld. De veranderingen van het totale verbruik, voorzover het betreft de geldswaarde, worden, tengevolge van de berekeningsmethode, veroorzaakt door de wijzigingen in de prijzen en in het verbruik van tarwebrood. De relatieve daling van de uitgaven voor overige broodsoorten is te verklaren uit het afnemen van het verbruik van roggebrood, hetwelk wordt vervangen door tarwebrood. Hiertegenover neemt het bedrag, uitgegeven aan koekjes en gebak, in tegenstelling met dat voor brood, regelmatig toe ⁴⁾.

GRAFIEK III.

Uitgaven aan brood, beschuit en koek, koekjes en gebak; in miljoenen gulden.

In bovenstaande cijfers zijn de hoeveelheden brood, in restaurants verbruikt, wel begrepen. Daarentegen zijn hierin niet begrepen, de hoeveelheden brood, die in de gezinnen ter voorziening in eigen behoeften zijn gebakken. Aangezien de bepaling van het huishoudelijk verbruik het doel van deze berekeningen was, hebben wij deze afwijkingen, die op de uitkomsten een tegengestelden invloed uitoefenen, buiten beschouwing gelaten.

C. POSTMA.

⁴⁾ Zie: „Het bakkersbedrijf te Amsterdam en elders” in het Centraal Verslag der Arbeidsinspectie 1925, en „E.-S. B.”, Dr. B. J. M. Ammerlaan, „De Nederlandsche broodvoorziening en het contract tusschen bakkers en meelfabrikanten”, 14 December 1932, blz. 990.

AANTEKENINGEN.

INDUSTRIE VAN COLUMBIA.

Een belangwekkende aanvulling op de artikelen, welke in voorafgaande afleveringen der „E.-S.B.” werden gepubliceerd over de industrialisatie van Zuid-Amerika ¹⁾,

¹⁾ Zie de artikelen van Drs. E. Wiegand over „De economische ontwikkeling van Zuid-Amerika” en „De huidige industrialisatie in Zuid-Amerika” in de „E.-S.B.” van 15 en 22 Juli 1942.

²⁾ „Bulletin of the Pan-American Union”, Augustus 1941; Jorge Zalamea: „Progress and problems of Colombian Industry”.

troffen wij aan in het „Bulletin of the Pan-American Union” ²⁾. In het Augustusnummer van 1941 van dit blad wordt een bespreking gewijd aan de problemen van de industrialisatie van Columbia, waarvan wij hier enkele hoofdlijnen willen weergeven, daar het geval van Columbia representatief blijkt te zijn voor verschillende der Zuid-Amerikaanse problemen.

De industrialisatiepogingen in Columbia zijn van jongen datum; men kan zeggen, dat ze dateeren van ongeveer 1930. Voordat de industrie aandeel in de nationale bedrijvigheid kreeg, rustte het economische leven van het land vooral op de agrarische voortbrenging, met name op de koffiecultuur. Zoo sterke was de afhankelijkheid van de koffie-export, dat men van een monocultuur kon spreken.

Op het oogenblik heeft Columbia een zekere mate van industrialisatie bereikt. Het is nu in de eerste plaats van belang na te gaan, welke factoren voor die vooruitgang beslissend zijn geweest. Het bovengenoemde artikel noemt als voornaamste een drietal en wel

- 1°. de beschermende tariefpolitiek;
- 2°. de uitgebreidheid van het verkeersnet;
- 3°. de verhooging der koopkracht.

Het opvoedende protectionisme is een onontbeerlijke eisch geweest voor de vestiging en instandhouding van verschillende der nieuwe industrieën. Het is nl. zoo gelegen, dat ook in deze industrie wel de grondstoffen van inheemsche oorsprong ten deele voorhanden waren, maar dat de kostprijs der producten ver boven het wereldmarktprijs lag, tengevolge van de relatief geringe arbeidsproductiviteit der Columbiaanse industriearbeiders. De beide andere factoren spreken ten deele voor zich zelf en zijn onderling nauw verbonden. Het gevolg van beide is geweest, dat er ruimtelijk en naar koopkracht gemeten, een binnenlandsch afzetgebied voor de industrieproducten kon ontstaan. Het verdient daarbij de aandacht, dat in Columbia een doelbewuste politiek van koopkrachtverhoging door middel van loonsverhoging wordt gevolgd. Daarbij zijn bijv. de loonen van landarbeiders van 1930—1940 gestegen van 15 centavos tot 70 centavos per dag, terwijl ook de loonen in de nijverheid en industrie in aanzienlijke mate werden opgevoerd.

Bezien wij thans in hoeverre, ten gevolge van deze pogingen, Columbia een industrieel land kan worden genoemd, dan blijkt, dat hier nog slechts van een jong industrieel gebied kan worden gesproken. Het is nl. zoo, dat vrijwel de geheele industriele bedrijvigheid nog is gericht op het verwerken van agrarische grondstoffen tot consumptie-goederen. Dit treedt aan den dag, wanneer de belangrijkheid der verschillende industrieën wordt nagegaan aan de hand van gegevens betreffende de investering, de waarde der producten, het verbruik van grondstoffen en het aantal arbeiders. Gemeten aan elk van deze maatstaven, staat de textielindustrie bovenaan. Wat de kapitaal-investering betreft, wordt zij gevolgd door de brouwerijen en de suikerraffinaderijen. Wat de waarde der producten en het aantal arbeiders betreft staat de tabakverwerkende industrie op de 2e plaats. De zware industrieën zijn nog niet sterk vertegenwoordigd, daar de voortbrenging van metaalproducten en het aantal arbeiders eerst op de 10e plaats staan.

Gegevens zijn ook beschikbaar over de verhouding van groote en kleine industrieën, gemeten aan de investering; 58,1 pCt. der industriele vestigingen heeft een kapitaal van minder dan 5.000 pesos en slechts 26 van de 1.378 in de statistiek begrepen ondernemingen hebben een kapitaal boven de 1 miljoen pesos. Daarbij valt op te merken, dat de statistiek slechts betrekking heeft op de industriele ondernemingen in engen zin, zoodat mijnbouw en openbare nutsbedrijven buiten deze cijfers vallen. Volgens den schrijver van het bovengenoemde artikel is het grootste probleem der Columbiaanse industrie, dat nog voor meer dan 50 pCt. van de grondstoffen worden ingevoerd. Dit klemt te meer, daar de mogelijkheid zou bestaan,

een belangrijk deel der grondstoffen in eigen land voort te brengen. Aan een berekening, die dienaangaande wordt gemaakt ontleenen wij, dat het land in eigen behoeften aan grondstoffen zou kunnen voorzien voor tarwe, suiker, rijst, vet, katoen en cacao-producten, die in 1939 nog werden ingevoerd tot een gezamenlijke waarde van 34 miljoen pesos. Van katoenen goederen zou een uitbreiding der industrie mogelijk zijn, welke voor 70 pCt. de nationale behoefte zou dekken, waardoor de invoerwaarde zeer aanzienlijk zou kunnen dalen.

Naar voren wordt gebracht, dat bij de industriële politiek van Columbia het er niet zoo zeer om zal gaan om door uitbreiding van wegen, door verruiming van industrie-crediet en met alle hulpmiddelen de industrie te steunen, doch dat veeleer de economische politiek zal moeten worden gericht op de verhooging van de voortbrenging van grondstoffen in het eigen land. Daarbij zou als dubbel voordeel der industrialisatie naar voren komen, dat de monocultuur¹⁾ eensdeels werd vervangen door een breedere grondslag, terwijl andersdeels werkgelegenheid werd geschapen naast die in den landbouw.

OVERHEIDSMAATREGELEN OP ECONOMISCH GEBIED.

HANDEL EN NIJVERHEID.

Arbeidszaken. Nadere regeling van de arbeidsvoorwaarden in de mandenindustrie, vaststelling van een bindende regeling voor den zgn. founiturenbijslag voor thuiswerkers in de confectie-industrie, vastlegging van arbeidsvoorwaarden in het loodgieters- en fittersbedrijf. (E. V. 31/7/42, pag. 958 en 959; Stct. No. 143).

Handel. Op grond van de Vestigingswet Kleinbedrijf 1937, is thans een sperregeling afgekondigd voor het smidsbedrijf, het hoefsmidsbedrijf, het gas- en waterfittersbedrijf, het loodgietersbedrijf, den kleinhandel in meubelen en het meubelmakersbedrijf. Afkondiging van een vestigingsbesluit voor het fotografisch bedrijf. Beperkende bepalingen inzake het organiseren van verkoopingen van boeken, geschriften, gramfoonplaten, e.d. Regeling van verkoop en aflevering van generatorblokken en inzake bepaalde administratieve verplichtingen voor den handel in gebruikte houten vaten. Nadere bepalingen inzake den handel in naaldhout en naaldhoutproducten.

(E. V. 31/7/42, pag. 955, 956 en 957; Stct. Nos. 142 en 143; V. B. No. 18).

Industrie. Afkondiging van de zgn. Metaalverordening inzake een absoluut beschikkingsverbod ten aanzien van bepaalde metalen voorwerpen. (E. V. 31/7/42, pag. 957; V. B. No. 18).

Naamlooze Vennootschappen. Nadere regeling van de dividendbeperking met betrekking tot de herkapitalisatie van een in Duitschland gevestigd lichaam. (E. V. 31/7/42, pag. 955; Stct. No. 142).

Organisatie bedrijfsleven. Instelling onder de bedrijfs-groep Detailhandel van de vakgroep Begraveniswezen met de ondervakgroepen Particulier- en Onderling Begravenisbedrijf. Instelling van een aantal bedrijfs-, vak- en ondervakgroepen voor het ambacht, nl. de bedrijfsgroep Grafische Ambachten (met een vakgroep), de bedrijfsgroep Houtverwerkende Ambachten (met acht vakgroepen en zeven ondervakgroepen), de bedrijfsgroep Verzorgings- en Reinigingsambachten (met vijf vak- en vier ondervakgroepen) en de bedrijfsgroep Textielverwerkende Ambachten (met zeven vak- en zes ondervakgroepen). (E. V. 31/7/42, pag. 955 en 958; Stct. Nos. 141 en 142).

Prijzeregelingen. Nadere prijsvoorschriften met betrekking tot de prijzen van droge batterijen, aanvulling op de prijzenbeschikking Akkerbouwproducten, prijzen gesneden hennep, maximum-prijzen voor vroege aard-appelen, prijzen voor zgn. kippengrit, wijziging van de prijsregeling voor roggebloem, nadere voorschriften inzake het vaststellen van den pacht prijs van zgn. los land van kleine oppervlakte. (E. V. 31/7/42, pag. 955, 956, 957 en 958; Stct. Nos. 140, 142, 143 en 144; V. B. No. 18; Voedselvoorzieningsblad van 21/7/42, No. 12).

MAANDCIJFERS.

Recapitulatie van Emissies gedurende het eerste halfjaar 1942

Maand	Nieuw kapitaal		Totaal
	Aandeelen	Obligaties	
Februari	f 350.000		f 350.000
Maart	„ 95.000	f 2.500.000	„ 2.595.000
April	„ 463.000		„ 463.000
Mei		„ 27.600	„ 27.600
Januari t/m Juni	f 908.000	f 2.527.600	f 3.435.600

EMISSIES GEDURENDE HET EERSTE HALFJAAR 1942

Naam van den emittent:	Maand van uitgifte	Koers bij uitgifte	Aandeelen	Obligatiën				
				Nieuw	Conversie	Rente	Looptijd	Reële waarde
<i>Gemeentelijke Leeningen.</i>								
Gemeente Haarlem	Maart	100		f 2.500.000		3½ pCt.	30 jaar	f 2.500.000
<i>Industrieële ondernemingen.</i>								
N.V. Machinefabriek „Breda”, v.h. Backer & Rueb	Febr.	112½	„ 350.000					„ 393.750 ¹⁾
Fabr. v. Electr. App. v.h. F. Hazemeyer & Co	Febr.	100			„ 566.500 ²⁾	4 “		„ 566.500
Arnhemsche Stoomsleephelling Mij.	Maart	100	„ 95.000					„ 95.000 ³⁾
Ned. Instr.m. en Electr.App.fabr. „Nieaf”	April	100	„ 83.000					„ 83.000 ³⁾
Kon. Nederl. Grofsmederij	April	140	(f 380.000 ⁴⁾)					„ 532.000 ³⁾
<i>Kerkelijke Leeningen.</i>								
Amsterdam-West	Maart	100			„ 139.000	3½ “		„ 139.000
Rotterdam-Zuid (Katendrecht)	Maart	100			„ 135.000	3½ “		„ 135.000
Sassenheim	Maart	100			„ 55.000	3½ “		„ 55.000
Amsterdam-Noord (Buiksloot)	April	100			„ 26.000	3½ “		„ 26.000
Geref. Kerk te:								
Amsterdam—Nieuwendam	April	100			„ 18.000	3½ “		„ 18.000
Ouderkerk a. d. Amstel	April	100			„ 46.000	3½ “		„ 46.000
Dordrecht	Mei	100			„ 134.000	3½ “		„ 134.000
Badhoevedorp (gem. Haarlemmermeer)	Mei	100		„ 27.600	„ 17.300	3½ “		„ 45.000
„Eudokia” te Rotterdam	Mei	100			„ 128.000	3½ “	25 jaar	„ 128.000
Rotterdam-Charlois	Mei	100			„ 115.000	3½ “	25 jaar	„ 115.000
's-Gravenhage-West	Juni	100			„ 186.000	3½ “		„ 186.000
Schiedam	Juni	100			„ 160.000	3½ “	26 jaar	„ 160.000
Vereeniging:								
„Zoekt het Verlorene” te Rotterdam	Juni	100			„ 151.000	3½ “	12 jaar	„ 115.000 ⁴⁾

¹⁾ Van de totale uitgifte, groot f 490.000.—, is reeds f 110.000 onderhands geplaatst.

²⁾ Uitsluitend, of met recht van voorkeur, voor aandeelhouders.

³⁾ f 233.500 van de totale uitgifte, groot f 800.000, is reeds ondershands geplaatst.

⁴⁾ te 3½ pCt. hypotheecaire lening.

• Nadere prijsvoorschriften met betrekking tot vogelvoeder, zoetwatervisch, kalisalpeteer en oogstgaren. (E. V. 7/8/42, pag. 983; Stct. Nos. 147, 148 en 149).

Textiel. Verhoging van de consentgelden voor de verschillende vergunningen voor de textielindustrie. (E. V. 31/7/42, pag. 957; Stct. No. 143).

LANDBOUW EN VOEDSELVOORZIENING.

Aardappelen. Instelling van een permanent rooiverbod voor vroege aardappelen. (E. V. 31/7/42, pag. 958; Stct. No. 142).

Bloembollen. Verlenging met een jaar van de bestaande regelingen voor den handel in en teelt van bloembollen. (E. V. 31/7/42, pag. 456; Stct. No. 142).

Landbouw. Nadere regeling inzake verplichte scheuring van grasland en verplichte koolzaadverbouw. (E. V. 31/7/42, pag. 958; Stct. No. 143).

Oprichting van een Instituut voor Rassenonderzoek van Landbouwgewassen. (E. V. 7/8/42, pag. 986; Stct. No. 145).

Voedselvoorziening. Nadere regelingen inzake de organisatie van en regling van bijzondere bevoegdheden van de Overheid ten behoeve van de voedselvoorziening. (E. V.

31/7/42, pag. 954; Stct. Nos. 141 en 143).

Zaden. Regeling inzake inlevering van tuinzaden door telers en handelaren. (E. V. 7/8/42, pag. 986; Stct. No. 147).

Zuivel. Afkondiging van een aantal zuivelverordeningen inzake productie, verwerking en handel in zuivelproducten (E. V. 31/7/42, pag. 956; Voedselvoorzieningsblad No. 12).

GELD-, CREDIET- EN BANKWEZEN EN BELASTINGEN.

Accijs. Wederom verhoging van den bieraccijs, thans met ingang van 3 Augustus 1942. De geslachtsaccijs is tijdelijk geschorst sinds 1 Augustus jl. (E. V. 7/8/42, pag. 986; Stct. No. 145).

Omzetbelasting. Nadere besluiten inzake de heffing der omzetbelasting met betrekking tot vrijstelling bij bruggeld en bij de onkostenvergoeding, welke groothandelaren in aardappelen van de V.B.N.A. ontvangen. (E. V. 10/7/42, pag. 865).

Ondernemingsbelasting. Afkondiging van de Eerste Uitvoeringsbeschikking Ondernemingsbelasting 1942, waarin nadere bepalingen inzake winstvaststelling en aanslagregeling zijn opgenomen. (E. V. 24/7/42, pag. 925; Stct. No. 135).

MAANDCIJFERS.

Maandcijfers en weekcijfers betreffende den economischen toestand van Nederland.

(Centraal Bureau voor de Statistiek)

Omschrijving maandcijfers	Eenheid	1941						1942						
		Jul	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	
Giroverkeer.														
Nederlandsche Bank.....	f 1.000.000	1960	1675	2067	2053	3037	2015	1660	1420	2206	1886	2131	2086	
Postchèque- en Girodienst	f 1.000.000	1597	1470	1550	1677	1624	1576	1536	1341	1443	1520	1659	1606	
Rekestanden.														
Wisseldisconto Nederl. Bank	%	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50	2,50
Prolongatierente, A'dam ..	%	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25	2,25
Callgeldnoteringen, „ ..	%	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25	1,25
Rendement oblig. *) ..	%	3,81	3,77	3,63	3,60	3,63	3,74	3,67	3,60	3,51	3,44	3,34	3,31	3,40
Hypotheekrente onroerende goederen	%	4,20	4,17	4,16	4,14	4,11	4,14	4,09	4,06	4,08	4,06	4,05	4,09	4,09
Hypotheekrente schepen ..	%	5,45	5,05	5,05	5,11	5,09	5,10	5,09	5,00	5,03	5,05	4,94	5,15	5,15
Koersen van Aandeelen.														
Algemeen indexcijfer.....	1930=100	125,6	133,6	143,0	141,1	149,9	142,8	131,6	125,5	123,1	134,6	128,3	133,4	134,1
Nijverheid ..	1930=100	142,8	152,7	161,3	157,4	167,9	169,8	166,4	163,1	160,5	171,4	163,4	169,3	172,3
w.o. prod. middelen industr.	1930=100	136,9	147,0	154,1	150,2	161,4	163,6	160,4	157,5	154,4	167,1	159,0	164,6	167,6
cons. goederen industr.	1930=100	150,2	160,3	170,7	166,8	176,6	177,9	174,5	170,5	168,5	176,9	169,3	175,5	178,5
Spaarbanken.														
Rijkspostspaarbank, inlagen	f 1.000.000	10,76	11,03	10,66	10,31	11,26	12,26	12,73	13,72	14,29	12,89	14,41	14,10	
Rijkspostspaarbank, terugbetalingen	f 1.000.000	11,03	15,16	13,93	13,57	11,51	9,48	8,35	7,57	10,25	10,88	10,17	9,70	
Bijzondere spaarb., inlagen	f 1.000.000	13,42	13,05	13,87	13,72	15,29	13,48	18,09	16,54	16,57	15,23	18,41	15,46	
Bijzondere spaarbanken, terugbetalingen	f 1.000.000	12,10	12,58	12,92	13,24	14,56	11,93	12,07	10,04	12,44	12,44	14,45	11,89	
Hypotheken. (nweinschrijv. *)														
Totaal ..	f 1.000.000	28,89	25,37	23,96	31,83	30,13	77,72	24,32	40,93	39,85	45,57	46,48	35,71	
w.v. op gebouwen ..	f 1.000.000	24,92	22,18	20,53	28,05	24,92	43,25	20,44	36,06	34,01	40,15	38,03	29,83	
op landerijen ..	f 1.000.000	3,56	2,74	2,97	3,44	3,90	4,87	3,68	4,41	5,34	4,85	8,19	4,82	
op schepen ..	f 1.000.000	0,41	0,45	0,46	0,34	1,31	29,60	0,19	0,46	0,50	0,57	0,26	1,06	
Werkloosheid.														
Werkloosheidsd. (excl. landb.)	%		13,4*	13,3*	12,8*	13,3*	15,1*	22,6*	25,5*	21,2*	13,5*			
Aantal werkl. einde maand ingeschr. bij Arbeidsbureau	1.000	101,7	106,4	103,0	100,1	101,5	123,0	135,8*	138,6*	119,3	86,8	73,9	62,2	
Werkverruiming en werkloosenz.														
Aantal tewerkgesteld bij werkverruimingen ..	1.000	56,8	58,1	56,2	56,9	62,3	69,5	74,5	72,1	60,2	52,5	47,6	43,2	

Omschrijving weekcijfers.	Eenheid	1942													
		16/21 Febr.	23/28 Febr.	2/7 Mrt.	9/14 Mrt.	16/21 Mrt.	23/28 Mrt.	30 Maart/4 April	6/11 Apr.	13/18 Apr.	20/25 Apr.	27 April/2 Mei	4/9 Mei	25/30 Mei	8/13 Juni
Percentage werkloosheidsdagen (excl. landbouw) *)	%		\$ 25,6		\$ 22,5		\$ 17,8		\$ 14,0		\$ 12,3		\$ 11,1	\$ 11,2	\$ 9,5
Totaal aantal werkzoekenden *) (einde van de week)	1.000	237	232	233	231	223	205	193	185	174	164	156	151		
w.o. geheel werkloos (excl. werkverruiming)	1.000	143	140	142	143	139	126	115	109	100	94	86	82		
Aantal personen geplaatst bij werkverruiming *)	1.000	73	72	72	68	66	60	60	58	64	64	53	53		
Aantal personen geplaatst in Duitsland *)	1.000	155	157	159	161	163	166	166	167	170	171	173	175		
Idem in Frankrijk *)	1.000	29	29	29	29	29	29	29	29	29	29	30	30		

§ = voorloopig cijfer. * = onbekend. *) Volgens opgave van De Ned. Bank. Berekend van 2 staatsleeningen, 1 gemeentelening, 1 provinciale leening, 2 industriële leeningen, 1 tramwegobligatie, 1 pandbrief. *) Hieronder niet begrepen enkele hypotheekleningen, waarvan de geldschieter niet bekend is. *) Volgens opgave van het Rijksarbeitsbureau. *) Volgens opgave van het Bureau Loononderzoek van het Departement van Sociale Zaken. *) Onder aftrek van de teruggekeerden, voor zoover bekend bij de organen der arbeidsbemiddeling. Gegevens van het Rijksarbeitsbureau. *) Met het oog op de opheffing der confessionele vakverenigingen zijn de percentages van Aug. 1941 af niet vergelijkbaar met die van voorgaande perioden. *) Bovendien op 31 Januari ± 66.500 vorstwerkloos; op 28 Februari ± 69.500.

STATISTIEKEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wiss. 2½) 28 Juni '41	Lissabon 4 31 Mrt. '41
Bk. Bel. B. Eff. 3½ 28 Aug. '39	Londen 2 26 Oct. '39
(Vrsch. in RC 3½) 28 Aug. '39	Madrid 4 28 Nov. '38
Athene 5 21 Juli '41	N.-York F.R.B. 1 27 Aug. '37
Batavia 3 14 Jan. '37	Oslo 4½ 21 Sept. '39
Belgrado 5 1 Febr. '35	Parijs 1½ 17 Mrt. '41
Berlijn 3½ 9 Apr. '40	Praag 3 1 Jan. '36
Boekarest 3 12 Sept. '40	Pretoria 3½ 15 Mei '33
Brussel 2½ 25 Jan. '40	Rome 4½ 18 Mei '36
Boedapest 3 22 Oct. '40	Stockholm 3 29 Mei '40
Calcutta 3 28 Nov. '35	Tokio 3.5 21 Juli '41
Helsingfors 4 3 Dec. '34	Warschau 4½ 18 Dec. '37
Kopenhagen 4 15 Oct. '40	Zwits. Nat. Bk. 1½ 25 Nov. '36

½) 3 pCt. voor wissels, promessen en leeningen met een looptijd van meer dan 120 dagen.

KOERSEN VASTGESTELD DOOR HET NEDERLANDSCH CLEARINGINSTITUUT.

(met data van vaststelling)

Belga's 30.14 7 Aug. '40	Lewa (Bulgarije) 2.30 25 Nov. '40
Zw. Francs 43.56 11 Oct. '40	Pengoe (Hongarije) (oude schuld) 36.52 20 Dec. '40
Fr. Francs 3.77 6 Mrt. '41	Pengoe (nwe. schuld) 45.89 20 Dec. '40
Lires 9.91 3 Juli '41	Zloty (Polen) (oude schuld) 35.00 28 Jan. '41
Deensche Kr. 39.34 2 Febr. '42	(nwe. schuld) 37.68 11 Febr. '41
Noorsche Kr. 42.82 21 Dec. '40	Lei 1.28 24 April '41
Zweedsche Kr. 44.85 13 Aug. '40	Slow. Kr. 6.48 10 Juni '39
Finsche Mark 3.82 2 Juli '41	Drachmen (Griekenland) 1.26 8 Oct. '41
Dinar (Joego-Slavië) (oude schuld) 3.43 16 Aug. '40	Kuna 3.77 29 Oct. '41
Dinar (nwe. schuld) 3.77 1 Juli '41	
Turksche Ponden 1.45½ 29 Dec. '39	

OFFICIEELE WISSELKOERSEN NEDERLANDSCHE BANK.

Valuta's (schriftelijk en t t.)

	N.-York	Brussel	Zürich	Stockh.	Helsinki
4 Aug. 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
5 " 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
6 " 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
7 " 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
8 " 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
10 " 1942	—	30.14	43.67	44.85½	—
Laagste d.w.	—	30.11	43.63	44.81	—
Hoogste d.w.	—	30.17	43.71	44.90	—
Muntpariteit	1.469	24.906	48.003	66.671	6.266

STAND VAN 's RIJKS KAS.

Vorderingen	23 Juli 1942	31 Juli 1942
Saldo van 's Rijks Schatkist bij de Nederlandsche Bank	f —	f —
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	186.858,27	—
Voorschotten op ultimo Juni 1942 aan de gemeenten verstrekt op aan haar uit te keeren hoofdsom der pers. bel., aand. in de hoofdsom der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	15.057.377,62	15.057.377,62
Voorschotten aan Ned.-Indië ¹⁾ (Idem voor Suriname)	214.028.127,63	214.253.126,63
(Idem voor Curaçao)	7.871.332,76	7.870.192,86
(Idem aan Curaçao)	280.283,23	280.283,23
Kasvord. wegens creditverstrekking a. h. buitenland	21.285.253,22	20.934.635,51
Daggeldleeningen tegen onderpand	—	—
Saldo der postrek. van Rijks-comptabelen	111.394.748,80	104.909.913,43
Vordering op het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	—	—
Vordering op andere Staatsbedr. en instellingen ¹⁾	33.469.622,52	34.879.238,71
Verplichtingen		
Voorschot door de Ned. Bank ingevolge art. 16 van haar octrooi verstrekt	f 15.000.000,—	f 15.000.000,—
Voorschot door de Ned. Bank in reken.-cour. verstrekt	1.747.806,79	1.092.983,07
Schuld aan de Bank voor Ned. Gemeenten	—	25.995,43
Schatkistbiljetten in omloop	110.106.000,—	110.096.000,—
Schatkistpromessen in omloop	2445.900.000,— ²⁾	2471.200.000,— ²⁾
Daggeldleeningen	—	—
Zilverbons in omloop	119.276.715,—	121.782.862,—
Schuld op 'ultimo Juni 1942 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fonds. alm. op. op die bel. en op de vermogensbelasting	—	—
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenfonds ¹⁾	26.781.459,11	27.075.392,15
Id. aan het Staatsbedr. der P. T. en T. ¹⁾	283.719.289,29	273.563.309,84
Id. aan andere Staatsbedrijven ¹⁾	19.287.940,15	19.294.531,08
Id. aan div. instellingen ¹⁾	405.261.696,42	405.283.139,87

1) In regk. crt. met 's Rijks Schatkist. 2) Rechtstreeks bij De Nederl. Bank geplaatst f 135.000.000,—. 3) Idem f 161.000.000,—.

DE NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte balans op 10 Augustus 1942.

Activa.	
Binnenl. Wissels, Promessen, enz.	f 203.000.000
Papier op het buitenland	f 1.220.604.476
Af: Verkocht maar voor de Bank nog niet afgeloopen	—
Beleeningen incl. voorschotten in rekening-courant op onderpand	f 144.388.474
Op Effecten enz.	f 144.275.538 1)
Op Goederen en Ceelen	112.936
Voorschotten aan het Rijk	—
Munt en muntmateriaal:	
Gouden munt en gouden muntmateriaal	f 931.305.037
Zilveren munt, enz.	6.247.374
Belegging van kapitaal, reserves en pensioenfonds	937.552.411
Gebouwen en meubelen der Bank	60.704.414
Diverse rekeningen	4.000.000
	172.426.668
	f 2.742.676.443
Passiva.	
Kapitaal	f 20.000.000
Reservefonds	8.050.923
Bijzondere reserves	19.564.874
Pensioenfonds	13.161.459
Bankbiljetten in omloop	2.507.094.490
Bankassigatiën in omloop	5.561
Rek.-Courant (Van het Rijk saldo's (Van anderen	f 6.717.961
	164.395.911
Diverse rekeningen	171.113.872
	3.685.264
	f 2.742.676.443

Beschikbaar dekkingssaldo f 1.167.567.629
 Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de bank gerechtigd is 2.918.919.072
 Schatkistpapier, rechtstreeks bij de bank ondergebracht 203.000.000
 1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99) 52.706.500

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Gouden munt en muntmater.	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. dekkings-saldo	Dekking-perc.
10 Aug. '42	931.305	2.507.094	171.119	1.167.568	35
3 " '42	931.334	2.499.452	167.900	1.106.014	35
27 Juli '42	938.869	2.451.255	148.212	1.155.219	36
6 Mei '40	1.160.282	1.158.613	255.183	607.042	83
Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-prom. rechtstr.	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Div. reken. (act.)
10 Aug. '42	203.000	203.000	144.388	1.220.604	172.427
3 " '42	233.000	233.000	146.846	1.186.919	147.789
27 Juli '42	151.000	151.000	146.531	1.179.384	161.785
6 Mei '40	9.853	—	217.726	750	120.648

DUITSCHER RIJKSBANK.

(in mill. R.M.)

Data	Goud en deviezen	Reuten-bank-scheine	Andere wissels, chèques en schatkistpapier	Beleeningen	
4 Aug. 1942	76,9	237,9	23.114,2	17,2	
15 Juli 1942	76,9	266,2	22.646,8	17,9	
20 " 1942	76,7	251,2	22.690,1	17,3	
13 Aug. 1939	77,0	27,2	8.140,0	22,2	
Data	Effecten	Diverse Activa	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
4 Aug. '42	20,8	1.758,0	21.343,6	2.803,8	557,1
15 Juli '42	18,2	1.155,5	20.436,9	2.712,9	528,9
10 " '42	19,3	1.293,5	20.731,5	2.694,0	511,4
23 Aug. '39	982,6	1.380,5	8.709,8	1.195,4	394,2

GEZAMENLIJKE STATEN VAN DE NATIONALE BANK VAN BELGIË EN VAN DE EMISSIEBANK TE BRUSSEL.

(in mill. Francs)

Data	Goud, specie, deviezen en Reichskredit-kassen	Credit a. h. particuliere bedrijfsleven	Credit aan Staat en openbare lichamen	Overheids-fondsen	Circulatie	Postchèque-ambt	Rekening-Courant
30 Juli '42	43.551	335	20.972	2.100	58.476	3.937	3.791
23 " '42	43.053	331	20.514	2.101	57.944	3.871	3.431
16 " '42	42.267	500	21.230	2.066	57.578	3.865	3.867
9 " '42	41.367	464	21.255	2.070	57.246	3.847	3.323
2 " '42	41.190	530	21.021	2.059	56.744	3.842	3.474
8 Mei '40	23.606	5.394	695	1.480	29.806	—	909

Alfabetische Index Overheidsmaatregelen op Economisch gebied

(Zie voor den alfabetischen index Overheidsmaatregelen in 1941 het Jaarregister 1941, laatste bladzijde.)

	Blz.		Blz.		Blz.
Aardappelen	33, 47, 248, 314, 335, 354, 364	Hout	248, 272, 335, 345, 354	Restaurants	75
Aardolieproducten	102, 345	Industrie	238, 248, 345, 354, 363	Rijwielen	47, 123
Accijns	33, 185, 195, 354, 364	Kaas	75, 227, 315	Rubber	113, 123, 305
Advertenties	345	Kamers van Koophandel	47, 184	Ruwvoedergewassen	355
Afval	165	Kantoor machines	156	Slachtvee	33, 59, 67, 248, 272
Arbeidszaken	113, 189, 215, 227, 248, 272, 305, 325, 345, 354, 364	Kapok	101, 165	Smeerolie	102
Bakkerij	335, 345	Keramische Industrie	58, 194	Spaar- en betaalzegelkasbedrijf	102, 227, 355
Bank- en Credietwezen	33, 195	Klaver	354	Spertijden Kleinbedrijf	75, 123
Bankwet 1937	195	Klompen	272	Suikerbieten	205
Bedrijfsvorm	59	Kunstmest	59, 215, 335	Surrogaten	155
Bedrijfsorganisatie Vee en Vleesch	59, 305, 315	Kwekerij	59, 354	Tabak	47, 58, 113, 195, 355
Belastingen	33, 59, 227, 248, 305, 355	Landbouw	33, 47, 59, 67, 75, 85, 93, 102, 155, 165, 195, 205, 215, 227, 248, 305, 364	Tankgas	205
Bindtouw	33, 215	Landstand, Nederlandsche	33, 102, 272	Textiel	102, 325, 364
Binnenscheepvaart	59, 156, 238, 248	Leeningfonds 1940	102	Tuinbouw	33, 59, 102, 205, 227, 364
Bloembollen	364	Loonbelasting	335	Turf	59, 335
Bloemkwekerij-	155	Lucerne	354	Tweelandenorganisaties	59
Boschbouw	185	Machines	215	Uien	33
Bouwnijverheid	47, 58, 113, 325	Meel en -producten	101, 195	Varkens	59, 227, 315
Buitenlandsche Handel	47, 59, 75, 101, 113, 155, 204, 215, 227, 238, 272, 314, 325, 345	Melk- en -producten	33, 205	Vee 67, 165, 185, 195, 205, 227, 248, 272, 315	355
Chemische Industrie	58, 184, 248	Merkengeld	113	Veenproducten	113
Deviezenverkeer	33, 59, 167, 335, 355	Metalen	47, 58, 75, 155, 184, 195, 227, 238	Veevoeder	47, 102, 238
Diamant	113	Middenstand	195, 215, 272	Vennootschappen	325, 363
Distributie	354	Mijnbouw	305	Vennootschapsbelasting	227, 305, 335
Dividendbeperking	59, 335	Motorbrandstof	58, 165, 215, 305, 325	Verf en -grondstoffen	102, 165
Drankwet	58	Nationale Plan	101, 345	Vermogensbelasting	227, 305
Drukwerk	345	Nederlandsche Coöperatieve Raad	194	Vervoerswezen	59, 102, 165, 248
Economische Sancties	194	Nicotine	102	Vestigingsrechten	102
Eieren	248, 354	Olïen en vetten	102, 195, 215, 305	Vezelstoffen	215
Electriciteit	334	Omzetbelasting	59, 102, 227, 315, 335, 364	Visscherij	33, 59, 102, 123, 215, 305, 325
Electrotechnische Industrie	58	Ondernemingsbelasting	227, 364	Vlas	59, 75, 227, 248
Fruit	59, 315, 345	Oorlogsschade	123, 184, 195	Vleesch	59, 165, 185, 205, 315, 355
Garnalen	123	Oost-Compagnie, Nederlandsche	314	Voederbieten	215
Gas	334	Organisatie Bedrijfsleven	47, 102, 113, 123, 165, 195, 204, 215, 227, 238, 248, 305, 314, 325, 335, 345, 354, 363	Voedselvoorziening	33, 47, 59, 75, 123, 155, 185, 205, 227, 355, 364
Gasgeneratoren	325	Paarden	215	Vruchtboomen	355
Gevogelte	47	Pacht	67, 102, 123, 165, 335, 354	Vijandelijk vermogen	215
Goederen voor Duitsche Weermacht	345	Papier	58, 102, 195, 204, 215, 335, 354	Warenwet	305
Gort	335	Pelsterijen	58	Wol	205
Grafische Industrie	58, 75, 194	Pensionbedrijven	58, 248	Wijnbelasting	33
Granen	205	Peulvruchten	205	Zaden 47, 59, 102, 123, 156, 195, 205, 335	364
Gras	354	Pluimveehouderij	165, 248, 354	Zuidvruchten	195
Grasland	33, 67, 85, 155, 205	Postverkeer	59	Zuivel	227, 335, 355, 364
Groenten	33, 155, 315, 335, 345	Prijnsregeling	47, 58, 75, 101, 113, 123, 155, 165, 184, 195, 204, 215, 227, 238, 248, 305, 314, 325, 335, 345, 363		
Handel	204, 215, 227, 238, 248, 314, 325, 345, 354, 363	Radio	47		
Hennep	205	Rantsoenering	227		
Heffingen	354	Registratierechten	59		
Hooi	335, 354				

DE TWENTSCHE BANK N.V.

GEVESTIGD TE AMSTERDAM

Maandstaat op 31 Juli 1942

Kas, Kassiers en Daggeldleeningen	f 10.431.631,71
Nederlandsch Schatkistpapier	„ 274.367.618,36
Ander Overheidspapier	„ 7.422.642,19
Wissels	„ 615.733,83
Bankiers in Binnen- en Buitenland	„ 12.958.772,55
Effecten en Syndicaten	„ 3.284.535,16
Prolongatiën en Voorschotten tegen Effecten	„ 9.248.424,35
Debiteuren	„ 28.278.820,16
Deelnemingen (incl. Voorschotten)	„ 1.533.581,46
Gebouwen	„ 4.000.000,—
Belegde Reserve voor Verleende Pensioenen	„ 1.574.886,81
Effecten van Aandeelhouders in Leendepôt	„ 13.018.550,—
	f 366.735.196,58

Kapitaal	f 40.000.000,—
Reserve	„ 11.000.000,—
Bouwreserve	„ 1.500.000,—
Deposito's op Termijn	„ 42.179.111,47
Crediteuren	„ 248.421.689,15
Overlopende Saldi en Andere Rekeningen	„ 9.040.959,15
Reserve voor Verleende Pensioenen	„ 1.574.886,81
Aandeelhouders voor Effecten in Leendepôt	„ 13.018.550,—
	f 366.735.196,58